

DUURZAMER KOLEN TELEN MET INZET VAN PRECISIETECHNIEKEN

Naar aanleiding van de tweede dag van het kolencongres dat op 4 september in Brugge plaatsvond, bezochten 200 telers en stakeholders zes koolbedrijven, het proefcentrum Inagro en diepvriesbedrijf Greenyard Frozen. We gingen mee op pad en brengen verslag uit in twee artikels. – *Jan Van Bavel*

Pieter Vandooren nam in 2008 het bedrijf van zijn ouders in Hoogdele over. Drie jaar later stapte zijn echtgenote Heidi er mee in. Pieter en Heidi telen bloemkolen, courgetten, knolselder en prei voor de versmarkt en ook nog aardappelen en maïs. In 2016 beslisten ze om te schakelen naar de bioteelt. Dit jaar bedraagt het bio-areaal 5 ha en oogsten ze hun eerste biobloemkolen. “De eisen rond gewasbescherming en bemesting worden steeds strenger en de prijsvorming in de gangbare landbouw is niet altijd optimaal”, motiveert Pieter zijn keuze. “In dit eerste jaar hebben we onze maïs omgeschakeld op 1 juni, zodat we over 2 jaar bijvoorbeeld een tweede vrucht bloemkool of prei kunnen planten, en biologische gras-klover gezaaid.” Lieven Delanote, diensthoofd biologische productie bij Inagro, adviseerde om een gefaseerde omschakeling na te streven. Hij raadde aan om in het begin van de omschake-

lingsfase een gewas te telen dat weliswaar weinig opbrengt (gras-klover, graan), maar dat weinig kost en je bodem beter maakt. Zo kun je verder gangbaar telen om je inkomen te verzekeren en de omschakeling faseren over een langere periode. Door grond bij te pachten terwijl ze hun eigen grond omschakelen, slagen Pieter en Heidi hierin. “We hebben de bloemkolen eind april tot eind juli geplant met een Lauwers hsp-planter. De vroege kolen werden afgedekt met een Howicovernet. Zo hadden we geen plantuitval door de koolvlieg. Zo hadden we geen schade in de kolen. Tijdens het tweede jaar omschakeling telen we gras-klover”, vertelt Pieter. In de zomerteelten is het koolmotje een aandachtspunt, in het najaar het koolwitje, kool- en groente-uil. “Met afdekking door een wildnet kun je een dubbele slag slaan: bij het planten gebruik je het tegen de duiven, maar in het najaar houdt het ook de motten van

de kool- en groente-uil weg, die graag hun eitjes aan de onderkant van het bloemkoolblad leggen”, aldus Lieven. Zijn collega Femke Temmerman adviseerde biotelers om afdeknetten te combineren met de inzet van natuurlijke vijanden. Naast vliesdoeken bestaan er (intussen sterk verbeterde) wildnetten, klimaatnetten (of -doeken) en (duurdere) insectengazen, die zeker enkele jaren meegaan. Niet afdekken betekent kort op de bal spelen met Tracer of Xentari. Franky Coopman van Inagro gaf mee dat het proefcentrum over een gratis dienst beschikt om onder meer je bodemkwaliteit te beoordelen. Pieter zet zijn biogroenten via de REO Veiling af bij Biovibe, een groothandel in biologische groenten in Sint-Katelijne-Waver, en krijgt daarvoor een min of meer vaste prijs. Voor de omschakeling bezocht hij veel biobedrijven, zodat hij wist welke machines hij moest aankopen.

“We ploegen al vier jaar niet meer en investeerden in een breedspoortractor (3,20 m), die in één werkgang via een rijpadensysteem met rtk-gps jaar na jaar op hetzelfde spoor kan rijden. Zo vermijden we spoorvorming, en kan de plant goed de diepte ingaan en de grond koloniseren. Voor de mechanische onkruidbestrijding gebruiken we een wiedeg van Treffler, waarbij de verende tanden klein kiemend onkruid lostrekken, en een schoffelmachine van Vanhoucke. We investeerden ook in een klepelmaaier en Kverneland clc-cultivator.” Pieter omschrijft de omschakeling als ‘een berekend risico’. “Het wordt steeds minder moeilijk om biologisch te telen. Hoe meer je erin verdiept, hoe meer je ook vaststelt dat er voor bijna alles een oplossing is. Op termijn willen we ook bioprei, -courgette en -knolselder telen.” Pype Agro & Geo Textiles stelde kort de AviTrac 18S voor, een programmeerbaar akoestisch vogelafweersysteem dat 150 diverse soorten geluiden produceert, met een bereik van 4 ha. Heel belangrijk is om het toestel wekelijks te verplaatsen om gewenning tegen te gaan.

Oogstmachine voor sluitkool

Op de nieuwe proefvelden ‘Godelievegronden’ van Inagro stelde Steven Vanhoucke een oogstmachine voor sluitkool (witte-, rode- en savooikool) van Vanhoucke Machine Engineering voor, die in Rusland in een aangepaste versie gebruikt wordt voor bloemkool. De klembandrooier met hoge snijkwaliteit werd ontwikkeld voor de versmarkt, maar er bestaan ook uitvoeringen voor de industriemarkt. Vanhoucke maakt deze machine al ongeveer vijftien jaar en heeft er dus al ervaring mee. De rooisnelheid voor de versmarkt bedraagt zo’n 1 à 1,5 km/u. (afhankelijk van de medewerkers op de rooier en de rooiomstandigheden), voor de industriemarkt bedraagt die 3 à 4 km/u (waarbij de kolen rechtstreeks in de containers terechtkomen). In principe moet er niet worden bijgesneden. Afhankelijk van de uitvoering situeert de richtprijs van de machine zich tussen 30.000 en 50.000 euro. Op vraag van de telers legde Inagro diverse proeven aan, zoals een bemestingsproef in spruitkool, een bacterieproef in bloemkool, maar ook proeven met vaak minder bekende kool- en bladkoolsoorten (merg-, boeren-, palmkool, paksoi, frivole spruiten ...) en alternatieve bloemkolen (groene, paarse, oranje en Romanesco) voor de versmarkt.

Dit kan voor sommige telers interessant zijn in het kader van teeltverbreding, vermits de consument steeds meer vragende partij wordt voor ‘vergeten’ of ‘nieuwe’ groenten. De resultaten van de diverse proeven worden later bekendgemaakt. Om telers te helpen om efficiënter te irrigeren, start op 1 oktober het irrigatieproject ‘Irrigatie 2.0 – Wanneer waar welk water’. Daarin wil Inagro samen met ILVO en VITO (Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek) op aardappel-,

Teler Pieter Vandooren (met microfoon) vertelde uitgebreid over zijn omschakeling naar de bioteelt. Dit jaar oogst hij zijn eerste biobloemkolen.

spinazie- en bloemkoolvelden verspreid over Vlaanderen nagaan welk perceel op bedrijfsniveau er eerst geïrrigeerd moet worden, achterhalen hoeveel water er hiervoor nodig is, welk water hiervoor beschikbaar en geschikt is en of dit economisch verantwoord is.

Spruiten meteen droog blazen

Alexander Dejonghe nam in 2016 zijn ouderlijk groentebedrijf in Passendale over. Hoofddeelten zijn spruitkool en knolvenkel, aangevuld met knolselder voor de industrie- en pastinaak voor de versmarkt. Verder telen ze ook tarwe en maïs voor hun varkens, die ze zelf vervoederen. “We planten de spruitkool van 25 april tot 15 mei met een vierjarige Lauwersplanter”, vertelt Alexander. “Ons

oogstseizoen start half september voor de versmarkt en loopt, afhankelijk van het groeiseizoen, tot half maart. We leveren ook aan de industriemarkt. Als vroege spruitrassen telen we Abacus en Marthe, gevolgd door de rassen 16-702 (Hazera), Hemelis, Sofia, Profitus, Clodius en Cobelius. We leggen ook diverse rassenproeven aan. Knolvenkel is onze hoofdteelt in de zomer; het seizoen voor pastinaak loopt van oktober tot uiterlijk april, afhankelijk van de vraag van de REO Veiling. De spruiten oogsten we met een tweerijige rupsoogstmachine van Deman, waarop een blazer is gemonteerd. Ook in de specifieke oogstkarren, die in de frigo geplaatst kunnen worden, worden de spruiten droog geblazen, meteen nadat ze geplukt zijn. Vorig jaar hebben we dat voor het eerst gedaan en het verschil is enorm. Zo krijgen we volledig droge spruiten in de oogstbakken; een hele verbetering.” Bij het marktklaar maken gaan de spruiten sinds dit jaar over een optische kleurensorteerder van Deman. De aanvoer moet heel gelijkmatig verlopen. Die gebruikt camerabakken die langs twee kanten de kleuren van de spruiten bekijken. Hierdoor wordt het object tijdens de val beoordeeld, wat een enorm voordeel is, want rotte spruiten worden zo zeker gedetecteerd. De machine verwijdert zo tot 90 % van de ‘slech-

.....
Efficiënte bemesting en berekening zijn belangrijke aandachtspunten.

te’ spruiten met een kleppenbalk. De kleurensorteerder kan tot 3000 kg/u. sorteren en kan ook worden ingebouwd op een spruitenplukker. Alexander stelde nog zijn nieuwe venkelsortermachine voor, die 35 stuks/minuut kan sorteren in vier maten, en die hij ook gebruikt om pastinaak te sorteren.

Jan Vanwijnsberghe van Inagro gaf toelichting bij het verwerken van het restwater van spuittoestellen via de Heliosec, een biofilter, fytozak of de Sentinel. Bart Debussche, sectoradviseur bij de Vlaamse overheid, hamerde op een goede zuivering van restwater. “Vermijd spuitresten. Subsidies voor tuinders zijn mogelijk via de producentenorganisaties in het kader van de GMO-steun. Neem dit ernstig op; de toekomst van gewasbe-

schermingsmiddelen hangt hiervan af”, benadrukte hij.

Teeltgegevens doorsturen via smartphone

Koen en Nancy Keirsebilck baten sinds 1997 een gemengd bedrijf (varkens, akkerbouw en groenten) uit in Hoogdele. Naast industriegroenten (bloem- en spruitkool, wortelen, spinazie en bonen) telen ze ook aardappelen en tarwe. “Voor bloemkool telen we in eerste vrucht de rassen Fortaleza, David, Gohan en Giewont”, zegt Koen. “Bij Fortaleza hadden we dit jaar 30 % uitval door de koolvlieg.

vliegen op. In het uitplanten strooi ik niet aan. Voor de onkruidbestrijding werk ik normaal met kalkcyanamide, maar door de droogte heb ik in de tweede vrucht de bloemkolen behandeld met Butisan, Kerb en Centium. Verder heb ik 1 keer geschoffeld, maar niet kunnen aanaarden omdat we te veel regen hadden gekregen. De plantbehandeling gebeurt met Dursban. Ik pas een volveldsbemesting toe. Normaal werk ik met kalkcyanamide voor de onkruidbestrijding, maar door de droogte heb ik in tweede vrucht gespreoid met Butisan, Kerb en Centium. In 2015 investeerden we in een gps op de spuit-

teeltgegevens (registreren van plantdata, bemesting, bespuitingen ...) via zijn smartphone ingeven en zo doorsturen naar zijn computer. Je kunt dan alle percelen intekenen op een luchtfoto en die bewerken, per perceel en per vrucht printen ... “Om een goede bodemstructuur te hebben, investeerden we ook in lagedrukbanden. Die zetten we vooral in bij het zaaiklaar leggen van het land, de druk op de bodem ligt er veel lager door. Om ons te wapenen tegen de droogte kochten we een computergestuurde beregeningshaspel, die veel mogelijkheden biedt.” Er bestaat ook een gsm-module op de haspel, waardoor je een melding krijgt als er iets misloopt.

1 Alexander Dejonghe gebruikt deze optische kleursorteerder van Deman, die 90% van de 'slechte' spruiten verwijdert. 2 De familie Neyens investeerde voor de bloemkoolteelt in bufferbekkens en in 2018 in een nieuwe beregeningshaspel met Komet 160-sproeier. 3 Koen Keirsebilck investeerde in lagedrukbanden ten behoeve van een goede bodemstructuur.

In tweede vrucht telen we vooral Giewont en ook Clarina. We hebben de eerste vrucht geoogst in juni/juli en eind juni/begin juli de tweede vrucht geplant. In eerste vrucht had ik met Tracer gewerkt, in tweede vrucht met Verimark. Bij die laatste doken na een maand toch kool-

machine met sectieafsluiting. Een jaar later kochten we een gps die we gebruiken bij het strooien van kunstmest en kalk”, zegt Koen. Via een app op zijn smartphone gebruikt hij het teeltregistratieprogramma Geofolia van Isagri, dat gekoppeld is aan Fytoweb. Zo kan hij alle

Efficiënte beregeningshaspel

Rony en Krista Neyens baten sinds 1980 een gemengd bedrijf (rundvee, groenten en akkerbouw) uit in Aartrijke. In 2007 stapten zoon Joris en zijn echtgenote Adeline mee in het bedrijf. “We telen bloem-, spits-, witte- en rodekool, spinazie, bonen en wortelen voor de industrie-markt, en ook nog aardappelen, maïs, voederbieten en gras. “Bloemkool is onze hoofdtaak”, vertelt Rony. “We telen de rassen de rassen Raoul, Giewont en Fortaleza (eerste vrucht) en David, Giewont (75 %) en terug David. Tijdens het teeltseizoen heeft de groente voldoende water nodig, zeker tijdens de koolvorming. We investeerden hiervoor in bufferbekkens en in 2018 in een nieuwe beregeningshaspel met Komet 160-sproeier. De gun corner zorgt voor een efficiënte beregening van de hoeken van het perceel. De waterstraal aan de uiteinden van de percelen kan worden aangepast, zodat er veel minder water op de naburige percelen terecht komt. Zo zetten we het beschikbare water optimaal in. Voor percelen waar geen mogelijkheid is om water op te pompen, werken we met een grote waterton, waarvoor een speciale spuitboom werd uitgewerkt die het water op korte tijd goed kan verdelen over het perceel. Het systeem heeft een filter vóór de spuitboom, die de kans op verstoppingen minimaliseert. We gebruiken netten om de teelt te beschermen. We rollen de netten heel snel op met de tractor. De diverse netten kan ik makkelijk stockeren en het volgende seizoen weer afrollen.” ■

In het volgende nummer komen we terug op de bezoeken bij de families Boudry (Kemmel), Delameilleure (Ardoeie) en diepvriesgroente- en fruitbedrijf Greenyard Frozen (Westrozebeke).